

SLOVENSKI TEDNIK

Leto - Año VIII. No. 346

"EL SEMANARIO ESLOVENO"

Cena 10 cent.

Uredništvo in upravnništvo

Calle Gral. Cesar Diaz 1657 U. T. 59 - 3667
Sprejemanje strank vsak dan od 15.—18.

Buenos Aires, 18. aprila 1936.

Naročnina za pol leta \$ arg. 3.—; celo leto \$ 5.—

CORREO
ArgentinoTARIFA REDUCIDA
FRANQUEO PAGADO
Concesión 1551

Kakor jesensko listje po svetu razmetani

Naši slovenski fantje in možje, dekleta in žene, so kakor jesensko listje po svetu razmetani, da si v potu svojega obraza služijo vsakdanjega kruha, ki ga jim rodna gruda ni mogla dati...

Pred nami na mizi ležijo pisma, ki nam jih pišejo naši rojaki in rojakinje iz vseh delov sveta. V teh pismah je polno želja in upanja in tožb, kakor ptička na prudu s polomljenimi peruti. Prepričani so, da mi moremo, da jim zato lahko svetujemo in pomagamo, če le hočemo...

Fant-vojak iz Afrike nam piše, piše tako, da ga razumemo in se nam smilj, ker je tako mlad in mora toliko gorja in trpljenja okusiti, za koristi, ki niso njegove. V kljub temu je polu upanja, da bo že bolje, saj je trdno prepričan, da delamo na to. In ne samo on, vsi da so tega prepričani...

Rojak in Francije nam piše o trdih delavskih razmerah, ki nekaterim da že še gre, medtem ko da je mnogim gorje. Končuje pa, da bo že bolje, saj je prepričan, da vsi delamo na to in da se tudi v S. T. lepo prikazuje nevstrašen boj za ljudske pravice.

Tako in podobno nam pišejo naši rojaki iz Belgije, Nemčije, Avstrije, Aleksandrija, Jugoslavije in zaslužjenega Primorja, ter od vsepovsod, kjerkoli biva naš človek in ima stike z nami.

Iz vseh teh pisem veje toliko bratske ljubezni in zaupanja, da človeku postane nohote težko pri sre in vlažno v očeh, vendar samo za hip, kajti sentimentalnost se mora umakniti trdi odločnosti volje do dela in končne zmage.

Še bolj pogostoma nam pišejo naši rojaki in rojakinje iz raznih krajev Južne Amerike. Vsak, ki pošlje naročnino, zapiše zraven še par besed zadovoljstva z listom. Mnogi iščejo pri našem informacijskem uradu nasvetov, ki jih tudi brez plačno in točno dobijo, kolikor je v naši moči.

Marsikatero dekle je dobilo dobro službo potom našega posredovanja.

Marsikateri, ki ga je usoda pahnila v brezdeležje, da ni imel niti pesa v žepu, da bi se odpehljal do kraja, kjer je slišal da se dobi delo, bodisi v tovarni ali na kampu, se je zatekel s zadnjo iskrico upanja na naše uredništvo, ki smo mu gotovo pomagali, dasi dotični gotovo ni slutil, da mi sami nismo mnogo na boljem.

Vsa ta pisma naših rojakov razmetanih ši-

rom po svetu, kakor tudi tistih, ki so v svobodni in zaslužjeni domovini, se kakor filmski trak vrstijo pred našimi očmi. Tedaj vidimo živo sliko našega naroda v tujini in doma.

Pa se dobijo tudi redke izjeme, ki nam pišejo, da smo preveč rdeči in drugi, da smo premalo, in tretji, da smo premalo narodni, menda zato, ke ne pišemo, da se v Jugoslaviji cedi samo med in mleko, dasi smo točno poročali, kakor hitro smo doznali, da so se pričeli kmetje organizirati, da ima to dobre posledice, ker se je gospodarski položaj kmetov malo zboljšal, medtem ko se je raznim "mešetarjem" poslabšal.

Mi seveda smo bili in bomo vedno zagovorniki prvih in upamo, da vsaj večina nam tega ne bo zamerila!

Tudi protiverski da smo, ker ne odobravamo katoliške politike in tudi točno povemo, zakaj da jo ne odobravamo.

Ob priliki velikonočnih praznikov je neki londonski škof izjavil, da če bi danes Kristus živel in bi šel v Italijo ter rekel, da ni krščansko rabiti strupene pline in sipati ogenj na nedolžno ljudstvo, bi ga brez dvoma proglasili

POLITIČNI POLOŽAJ V EVROPI

Politični položaj v Evropi se je zasukal tako, da je Mussolini precej na boljem, kot je bil pred časom. Francija je pričela z nova simpatizirati z Italijo, ker se Anglija noče dovolj izraziti potegniti za njene težnje glede Nemčije v Porenju.

Jugoslavija se bolj in bolj odteguje od Francije ter se nagiblje k Nemčiji in Angliji, ki pa se te moke gotovo ne bo kruha za jugoslovanski narod. Hitler bi rad s pomočjo Jugoslavije pridobil Avstrijo in on bi v zameno odstopil Koroško. To pa bi raztogotilo Mussolinija in bi gotovo ne držal križem rok. V tem slučaju pa bi bili Nemčija in Jugoslavija enotni, Anglija pa bi medtem gledala dobiti kaj v Afriki. Nemčija bi pomagala Jugoslaviji zavzeti Primorje da pa bi bil tudi Ogrri zadovoljni in držali z Nemčijo bi jim dali prosto luko na Reki in morda bi se le dalo pregovoriti Jugoslavijo, da bi odstopila nekoliko ozemlja Madžarski. S to politiko bi bila življensko prizadeta Čehoslovaška, ki ima radi varnosti pa z Rusijo precej dobre stike, tako da evropska politika ni nič drugega kot zelo zamotana štrana, ki se bo razmotala še

za izdajalca in ga križali. Enako, je reke škof, bi napravili z njim v Nemčiji in tudi drugod, ker vsi narodi, ki se smatrajo za krščanske so napojeni sovražnega duha.

Mi se popolnoma strinjamo s londonskim škofom, pa četudi se nas zato smatra za protiverske.

Glede zaslužjenega Primorja smo že toliko pisali in tudi žrtev doprinesli in smo trdno prepričani, da ne zastonj. Povedali smo tudi odkrito, kje naj Jugoslavija išče zaslombe, dasi to tudi sama brezdvoma ve, da bomo prej izvojevali zmago. Pa je že tako, da Jugoslavija nima posebnih delokovidnežev, zato se je zgodilo, da se je ljudem, ki se smatrajo za "politike" posrečilo umoriti kralja in tudi v parlamentu so se v nekaj letih že parkrat streljali.

Brez godrnjanja vršimo veliko notranje in zunanje delo, ki je poedincu nevidno. Edino kar želimo je, da bi naši rojaki in rojakinje skušali to razumeti ter nas podpirati s tem, da pristopajo v naše vrste, če ne morejo več naj vsaj z malenkostno naročnino podpirajo svoj tisk. Ali se ne zdi, da smo Slovenci vse preveč ravnodušni in brezbrizni?

Številna pisma pa nam so podpisani dokument, da vsi niso taki, in to nam daje volje in poguma do dela.

le takrat, ko bo konec pretiranega nacionalizma.

Sovražne armade

Medtem ko si stojita italijanska in angleška armada na sudanski fronti ena proti drugi, se na hajajo v enakem razpoloženju vojne ladje na Sredozemskem morju, in prav v takem razpoloženju si stojita nemška in francoska armada v Porenju.

Diplomatje pa se med tem že bojujejo pri zelenih mizah in časopisje prinaša debelotiskana poročila o njih uspehih.

Mussolini pripravlja svoje armade v Afriki, da zadajo smrtni udarec abesinski armadi ter se nekaj širokousti, da bo v treh tednih italijanska armada azsedla Addis Abebo.

Mussolini hoče, da predno se bo pogajal za mir in bi rada tudi Anglija imela nekaj dobička od afriške aventure, da se prekličje sankcije, pri katerih imajo glavno besedo Angleži, medtem pa se pripravlja načrt za pomirjenje med Francijo in Nemčijo da tako tudi Eden ne bo zastonj mlatil diplomatske slame.

JUTRI

19

Aprila

OB 4 URI POP.

Velika prireditev S. P. D.

v ulici Alsina 2832

Italijanske čete se pomikajo naprej

Italijanske čete so zasedle Dessie brez vsakega večjega odpora in je sedaj general Badoglio nameril svoje čete proti Addis Abeba, medtem pa od južne strani prodira v isto smer general Graziani. Vojaški tehniki upajo, da se bosta v Dessiu kmalu združili severna in južna armada, ki jo bo potem vodil general Badoglio do končne zmage.

Italijanska delegacija je že predstavila Društvu narodov, da je v vseh dosedaj zasedenih krajih odpravila suženstvo.

Tega seveda niso nič povedali, da bodo pod fašizmom sedaj še večji sužnji.

Mussoliniju je doslej šlo še vse precej posreči in mu je vspelo poleg zunanje politike tudi ljudstvo doma tolažiti z vedno novimi zmagami v Afriki. Posledice te vratolomne politike pa se bodo pričele prikazovati še le sedaj in smo popolnoma prepričani, kot smo bili prvi dan, da fašizem v Italiji ne bo dolgo vzdržal.

Ženeva. — Rdeči križ iz Abesinije je sporočil Društvo narodov, da imajo dokaze, da so Italijani rabili strupene pline proti nasprotnikom, kakor tudi krogle dum-dum.

Politični dogodki v Španiji

Španija je v polnem političnem razmahu kot še ni bila nikoli. Vlada se prizadeva z vsemi silami, da obdrži red, ki pa se ji samo deloma posreči, kajti množice, ki so obljubile maščevanje svojim zatiralcem, je le s težavo krotiti.

Desničarji, ki imajo tudi zastopnika v vladi, trdijo, da so prikrajšani za svoje pravice in da je treba vse levičarske provokatorje pozapreti.

Vodja socialistov Largo Cavallero je izjavil, da vlada nikakor ne sme odstopiti od svojega postavljenega si cilja in da se mora tudi cerkvi določiti njen delokrog, da pa nikakor ne misli s tem, da bi vlada pričela kako gonjo proti veri in cerkvi.

Proti demonstrantom ekstremistov je nastopila policija, pri čemer sta bila dva delavea mrtva in so zato oklicali generalno stavko, in so pri tem požagali par samostanov ter razdeljali uredniške prostore nekaj desničarskih listov.

Inženerski pripravniki so tudi stopili v stavko, ker imajo francoski inženjerji pravico prejemati vsako delo v Španiji. Dokler se tega ne prekliče, pravijo, da ne zapustijo šole, kamor so ze zabarakirali.

Vsekakor bo preteklo še nekaj časa predno bodo nastopilo v Španiji normalne razmere, kar je popolnoma razumljivo.

PROTIFAŠISTIČNI KONGRES V PARIZU

Agencija "Itapress" nam poroča, da se je vršil v Parizu velik kongres v pomoč fašističnim žrtvam na katerem so bili razni delegatje iz Anglije, Belgije, Holandije, Švice, Norveške kakor tudi več Francozov pacifističnih, verskih, demokratičnih in delavskih načel.

Govorili so razni delegatje med katerimi sta bila dva abesinca. Na kongresu se je sklenilo, da bo treba več aktivnosti v protifašističnem pogledu.

Moskva. — Na ruskomandžurski meji se skoro dnevno vršijo spopadi med obmejnimi stražami.

OKNO V SVET

Rim. — Potniško letalo med Turinom in Milanom je treščilo na tla pri čemer je bilo sedem oseb mrtvih.

Kampa Dzong. — Ekspedicija je odpotovala na goro Everest, ki se nahaja med Himalajskim pogorjem in je najvišja gora na svetu 8.840 m. nad morjem, bo menda kmalu dosežena, kar se do danes še ni nobenemu posrečilo.

PARIZ. — 140 tisoč rudarjev bo stopilo v stavko, ako ne pride do sporazuma med njihovimi zastopniki in delodajalci.

Rim. — Italija je poklicala pod orožje letnik 1915.

ARGENTINSKE VESTI

KONGRES ITALIJANOV V ARGENTINIJI IN URUGUAJU

"Comitato degli Italiani all'Estero contra la guerra in Abessinia" nam pošilja v objavo, da se bo vršil kongres za italijanske Protifašiste v Argentiniji in Urugujaju v Buenos Aresu in sicer 30 aprila in 2 in 3 maja. Ne dnevnem redu so razna protifašistična vprašanja o katerih bodo razpravljali različni govorniki.

LETALI STA SE TRČILI

Ta teden se je zopet pripetila velika letalska nesreča. Trčili sta se namreč dve letali pri čemer so bili štirje mrtvi.

Letalske nesreče so tu skoro na dnevnem redu, zato je javno menje, da kogar se bi obrodilo na smrt, je najbolje da se ga pošlje k aeronavtiki.

DEŠKI PEVSKI ZBOR Z DUNAJA

Prejšni teden je prispelo iz Dunaja 18 mladih pevcev, ki zelo z velikim zanimanjem od strani Publike nastopajo v gledališču Colon.

PATRONAT ZA FAŠISTIČNE ŽRTVE V CORDOBI

Kot nam poročajo se je tudi v Cordobi ustanovil odbor v pomoč fašističnim žrtvam, kar nas zelo ve seli, in je treba vso korespondenco poslati na **F. K. Pinzon, 441, Cordoba.**

Piše Zadr.

GOSPODARSTVO

V bližini Ajdovščine so odkrili aluminij

Iz Gorice poroča U. P. z dne 6. t. m. da po dolgem raziskovanju, odkrili v bližini Ajdovščine ležišča aluminija, katera so izračunali na več tisoč tonelat, ker da je žila dolga približno 9 klm. v notranjost Nanosa.

To ni prvič, da so v Nanosu odkrili rude. Saj bo gotovo starim še v spominu, kako se je pokojna Austrija trudila, da istrga iz naše zemlje čim več srebra, železa in drugih rudnin, pa ji je načrte prekrizala vojna. Bog zna kaj bo pa sedaj prekrizalo talijanom račune, ali pa bodo začeli črpati te bogate zaklade. Ako bodo rudnike odprli, bo vsj nekaj dela, na kar čakajo že dolga leta iztradni vipavei, katerim vinska trta ne dá več lepega predvojnega življenja, ker je vinsko kupčijo uničila talijanska konkurenea. Velikega upanja pa le ni, ker znano nam je, da je večina talijanskih kapitalistov poslala svoj denar na varno v inozemstvo, leta pa je neobhodno potreben za taka obsežna dela.

VINO NAŠEGA KMETA BO NADOMEŠČALO BENCIN

Trst, marca. — V uradnem listu Gazzetta Ufficiale" od 1. februarja t. l. je bil objavljan kraljevi dekret zakon od 9. januarja 1936, številka 81, ki pomeni zopet nud udarec a naše itak že gospodarsko povsem uničene kmetovalce v Julijski Krajini. Po tem zakonu, ki ga je minister za poljedelstvo in gozdarstvo že predložil senatu za pretvorbo v zakon, bodo morali vsi vinogradniki odstopiti sorazmeren del vinskega pridelka iz leta 1935 za destilacijo v špirt. Dasi je vsakemu otroku jasno, da hoče fašistična vlada na ta način vsaj delo nadomeščati bencin, čigar uvoz utegnejo poostrene sankcije docela onemogočiti, ki ga pa tudi drugače sedaj Italija le z največjo težavo plačuje, je fašistična vlada utemeljila tu ukrep z navidezno veliko skrbjo a vinograde, češ da izredni vinski pridelok iz leta 1935 zahteva "nujno in absolutno rešitev". Ker je vina preveč za domačo rabo, ga je treba pač destilirati v špirt. Vlada je tako iz potrebe znala napraviti čednost: Pod pretvezo, da skrbi za dobrobit kme-

BANCO GERMANICO

DE LA AMERICA DEL SUR

Avda. L. N. ALEM 150

BUENOS AIRES

Naš oddelek paroplovnih potnih kart, je najhitrejši in najcenejši Vrelec

za nabavo pozivnih ali pa povratnih paroplovnih potnih kart, za kakoršnokoli linijo.

Ne nasedajte nizkim ponudbam

Ker bi bilo potovanje še dražje.

Nikakih potežkoč

Vam ne povzročajo pošiljati manjše svote iz kampa sem na nas. Vsak poštni urad Vam izpostavi POŠTNI GIRO na naše ime, tako da zamorete potom nas pomagati Vašim v domovini z denarnim prispevkom.

Na isti način morete HRANITI s kojim si morete ustvariti temelj napredka ter se zavarovati za časa morebitnega brezdelja.

Naše uradne ure so: od 8¹/₂ do 7 zvečer, v sobotah do 12¹/₂ ure.

ta, mu kratkomalo ukrade njegov vinski pridelek da se tako deloma obvaruje pred učinki sankcij. Vprašanje pa ja kako bo to prenesel vinogradnik, zlasti naš vinogradnik v Brdih, v Vipavi, na Krasu in v Istri. Poljedelski minister Rossoni je že 3. februarja določil termin za prijavo vinskih zalog. Rok je bil izredno kratek, kajti v teku enega tedna po objavi, namreč najkasneje do 10. februarja so morali vinogradniki prijaviti množino vina na posebnih formularjih. Ker je bil rok vendar prekratek, ga je minister podaljšal do 16. februarja. Od prijave so bili oproščeni samo oni ki imajo manj kakor deset hektolitrov. Drugi smejo po naknadnih interpretaciji, ki pa je izšla šele 12. februarja, ko so naši kmetje že oddali svoje prijave, odšteti za vsakega družinskega člana po en hektoliter. Kdor ni v določenem roku predložil prijave ali je dal napačne podatke, se bo kaznoval z globo do 3000 lir. Še večja kazem je prevedjena za one, ki so sicer pravilno prijavili vinsko zalogo, a bi se kakorkoli skušali odtegniti obvezni odstotki določene množine vina, namreč globa do 500 lir in zapor do šest mesecev. Za naše vinogradnike je udar tem hujši, ker niso do danes radi splošne gospodarske krize utegnili prodati niti manjšega dela svojega pridelka tako da se jim bo določila množina vina, ki jo morajo odstopiti, po celotnem pridelku.

Poljedelski minister ni še odmeril, koliki del vinske zaloge se mora odstopiti za destilacijo. Vsaj v uradnem listu ni bila še razglašena taka naredba. Toda splošno znano je že, da vlada zahtevala petino vinske zaloge in da bo plačala liter vina, ki ima predpisani odstotek alkohola, največ po 30 centezimov.

Zanimivo je tudi da bodo prijave kontrolirali na njihovo verodostojnost podeštat skupno s krajevnim organom fašistične stranke. Tako je odredil poljedelski minister. Kaj pomeni taka določba za našega ubogega kmeta, nam je iz dolgoletne izkušnje predobro znano. Ne smemo se tedaj čuditi, da je naš kmet izgubil že vso vero in vsako upanje. Njemu je danes že skoro vseeno, kaj pride, da le nastane izpremema in sicer čimprej in da se reši sedanjega pekla.

URUGUAJSKJE VESTI

Stavkovni val v Montevideu

Po zadnji stavki stavbinskih delavcev v Montevideu, ki se je z uspehom končala in o kateri je S. T. svoječasnno poročal, se je tu začelo močno sindikalno gibanje v vseh strokah. Zidarska zmaga je pomenila signal boja za vse kategorije. Pokazala je pot izkoriščanim množicam in jim dala poguma za napad. Prvi o začeli boj električisti, ki so po 42 dnevnem štrajku popolnoma zmagali.

Sledili so jim lesni delavci (mizarji), tekstilni delavci, čevljarji (Fabrica Nacional del Calzado), študentje, peki in drugi. Vse te stavke so se zaključile z zmago delavstva, razen čevljarjev, ki se še vedno nahajajo v boju svesti si zmage, kot prvi dan.

Povdariti je treba razen gmotni, predvsem moralni pomen teh bojov. Po večini vse imenovane stavke so začele z neorganiziranim delavstvom. Šele tekom boja se je delavstvo organiziralo in častno stalo na svojem mestu. O stavkolomstvu skoro ni govora. Zdramile so se kategorije, ki niso nikdar hotele nič slišati o organizaciji in baš zato bile najnesramnejše izkorščane. Tako je treba predvsem omeniti osebje cestne železnice (tramvisti). Le ti so si ustanovili lasten sindikat, ki šteje danes tisoče članov in je morda številno najmočnejši. Že dejstvo samo, da so se začeli organizirati je tramvijsko družbo prisililo, da jim je dala nekolikoboljšanj in je že sama v naprej določila, da se prvi maj proslavi z 2. minutnim odmorom, kar se že mnogo let ni zgodilo. Z veseljem je treba ugotoviti, da proletarijat še ni izgubil zaupanja v lastno moč, kot se je to mislilo, zato stopa zopet trumoma v razredno stanovske organizacije, da tako brani svoje lastne interese in se usposablja za nove boje.

Predpriprave za prvi maj

Na pobudo Stavbinskega sindikata so v teku priprave za skupno proslavo delavskega praznika, 1. maja. Uruguajski proletarijat je razen na političnem polju tudi na strokovnem razcep-

ljen. Ta razcepljenost seveda ne koristi niti enim niti drugim; v prilog je samo zatiralcem delavskega razreda. Izven avtonomnih šibkejših sindikatov imamo tri glavne centrale (o teh bom morda ob drugi priliki poročal), ki so do sedaj 1. maj vedno vsaka zase in po svoje proslavljale. V zadnjem času se opaža močno gibanje za združitev vseh teh sindikatov v enotno centralo, kar bi seveda bilo vsemu delavstvu samo v korist. Kot prvi korak je v programu, kot rečeno, proslava prvega maja. Več manjših sindikatov je že ugodno odgovorilo in upamo, da se bodo tudi glavne centrale dovoljno odzvale, tako, da bo letošnji prvi maj pomenil zblizanje n končno enotnost vsega delavstva v Urugaju.

Prvi ženski kongres

Od dne 17.—22. aprila t. l. se bo vršil v Montevideu prvi narodni (nacional) ženski kongres, katerega organizira Ženska Zveza proti vojni. To je prvi važnejši korak, ki ga storijo uruguajske žene raznih pol. tendenc za priključitev ženskega spola v borbo za svoje ekonomske politične in socialne pravice posebno pa, da dvignejo svoj glas proti vojni in za mir. Program kongresa je nadvse velike važnosti tako n. pr. bodo predavanja o: Politične in civilne pravice; Delavni pogoji za ženske; Socialne razvade; Ženska in mir; Vzgoja in reakcija kot faktorji vojne; Ženska in demokracija; Vojna v Ameriki in Nevarnost nove svetovne vojne. Vsaki teh točk bodo sledile diskusije, zato bi priporočal slovenec v Montevideu, da kdor more porabi to priliko in se kongresa udeleži. Vršil se bo v večernih urah v Ateneo de Montevideo (Plaza Libertad).

PRED OBČNIM ZBOROM DRUŠTVA "IVAN CANKAR"

V kratkem bomo imeli redni letni občni zbor našega društva "Ivan Cankar". Kedaj in kako bo že odbor vsakega člana zasebno obvestil. Na ta občni zbor, ki bo letos posebne važnosti opozarjam že sedaj vse rojake v Montevideu tudi, če niso člani, da se istega udeleže ter ako imajo kak poseben predlog, da to odboru nemudoma sporočijo, da se vključi v sicer običajni dnevni red. V zasebnih razgovorih se mnogo sliši o raznih željah posameznikov in nekih reformah, ki bi bile društvu v korist. Odbor bo vsaki pameten predlog upošteval in ne samo odbor, na občnem zboru bo vse članstvo, ki bo določilo kakšno pot naj društvo ubere za v bodoče. Zategadelj člani in nolan: oborožite se in pridite na občni zbor pripravljeni!

Deldop.

NE DELAJTE ISKUŠENJ

ampak bodite prepričani, da vam konvenira danes bolj kot kadarkoli:

POSLATI DENAR

vaši družini v Evropo

VLOŽITI VAŠE PRIHRANKE

na dobre obresti

KUPITI PREVOZNE KARTE

z najboljšimi parniki po brezkonkurenčnih cenah
pri Vašem starem prijatelji

BANCO HOLANDES UNIDO

SLOVENSKI ODDELEK

CANGALLO No. 360

(med 25 de Mayo in Reconquista)

BUENOS AIRES

Naznanjam cenjeni slovenski naselbini, da
sem odprl lastno

OGLJARNO

kjer bom imel na razpolago vse v stroko
spadajoče predmete: krompir, milo, koro-
ruzo, vseh vrst žito, itd. itd.

RAZPEČEVANJE NA DOM

Priporočam se cenj. slovenski naselbini

JOSIP KRAJNIGER

Osorio 4928, Paternal - Bs. Aires

DOMAČE VESTI

LEPA PRILOŽNOST

Kdor želi lahko poravna jutri naročnino na prireditvi SPD. v ulici Alsina 2832. pri blagajni ali pri uredniku.

ZA JAČENJE ŽIVCEV

Železno vino za slabokrvne, pripravljeno na evropski način, dobite samo v naši slovenski lekarni FRANJA HUŠPAURA, calle F. QUIROGA 1441 na Dock Sudu, Buenos Aires. Steklenico stane 3 pese, pošilja se tudi po pošti, a je treba denar naprej poslati. v vsaki kraj Argentiniije.

IŠČE SE

Alojz Lozar sin Valentina Lozar iz Ozeljana pri Šempasu, sedaj v Egiptu, išče svojega strica Janeza Lozar, ki je že pred vojno odpotoval v Argentiniijo in ne ve nič o njem. Zato naproša tem potom, kdor bi kaj vedel o njem, da proti povračilu stroškov javi na naše uredništvo, ali če bi morda sam čital te vrstice, naj se javi na našem uredništvu, ki mu bomo dali naslov od njegovega nečaka.

Iz uredništva in upravnništva

F. K. Cordoba. — Jug. patronatu za pom. žrtvam Evrop. fašizma bomo sporočili, kot želite. Hvala za nove naročnike. Petelin Alojz in Mozetič Josip imata poravnano naročnino do konca marca 1937. Pozdrav.

J. G. B. Aires — Za prihodnjo številko. Pozdrav!

D. K. D. Ljudski oder. — Vaši prošnji bomo ugodili. Pozdrav!

Franc. M. Rosario. — Brez priložene znamke informacijski urad ne odgovarja pismeno. Plača je od 5 do 8 pesov, navadno pa na kontrakt. Nasvidenje!

Franc. K. Banfield. — Menda nimamo pravičnega naslova, ker nam je pošta parkrat list zavrnila s pripombo, da Vas ne dobijo. Pozdrav!

A. B. Rosario. — Za vsako novico, bodisi od tukaj ali od doma, Vam bomo hvaležni. Kar pogledajte kako je s prijavitelji in nam po možnosti pošljite novih. Pozdrav.

V. L. Egipt. — Kot vidite smo Vaši prošnji ugodili. Sledi pismo. Pozdrav.

M. P. Mackena. — Ne zameri, da Ti še nisem odpisal. V ponedeljek upam, da se Ti oprostim. Pozdrav vsem!

Z. A. Loma Negra. — V ponedeljek Vam bomo vse natančno opisali kaj je potrebno in kakšna je cena. Pozdrav!

IZ VILLA DEVOTO

Dne 24. maja praznuje G. P. D. S. v Villa Devoto svojo "Obletnico" v "Novem domu". Vspored se objavi pravočasno.

NOVI NAROČNIKI IN PRIJAVLJENCI

Marija Konič, Fonda Peter, Tilica Breščak, Anton Godler, Anton Hervatin, Butinar Roza, Butinar Alojzija, Butinar Josip, Merkulin Josip, Franc in Anton, krojačnica na Ituri, Družina Šlošel, Pavel in Ivanka.

Cerkveni vestnik

Zelo lepo je bilo na velikonočno nedeljo pri slovenski maši. Da še nikoli ni bilo v cerkvi toliko Slovencev zbranih v Buenos Airesu, tako drugi povedo. Jaz sem pa tudi videl, da je bilo pri maši kakih 400 oseb pri popoldanski službi božji pa kakih 200.

Posebno hvaležno pa je bilo sprejeto petje. In naj dam pevcem tudi jaz hvaležno priznanje za trud in žrtev, s katero so prihajali k vjam in za pesmice, ki so nam jih tako lepo zapeli, da je vstajala pred nami Velika noč domače zemlje in nam je prihajalo kar toplo v srce.

Le to prošnjo naj še pristavim, da bi se slišati in videti še velikokrat ali pa kar vsako nedeljo.

Gospodu Cirilu pa še prav posebej toplo za-

hvalo za trud in skrb in ljubezen in vnemo s katero se tako uspešno prizadeva za božjo čast.

Na belo nedeljo je služba božja po navadi. Le potrudite se in pridite. Ime ima ta dan po tem, ker so v prvih časih novokrščenci, ki so prejeli sv. krst na veliko soboto, nosili do tega dne belo obleko. V tem času, ki je za sveti krst posebno primeren so tudi tri Slovenčice prejele zakrament sv. krsta. Na samo velikonočno popoldne v cerkvi sv. Neže na Avalos. Bile so to Humarjeva Sonja-Jožica in dvojčki Diana-Cilka ter Lidija-Ivana Podgornikovi. Na sv. Jožefa dan smo pa Trampuževim krstili malega Janzka v cerkvi sv. Antona v Caseros.

V petek je god sv. Jurija, mučenca, ki je v domovini znanilec pomladi. V sobota pa je god sv. Marka evangelista.

Zopet se oglašam s prošnjo, da čim prej poravnate naronono za "Duhovno življenje". Samo en peso znaša. Kar bo kdo plačal čez to, bom pa hvaležno sprejel za tiskovni sklad. Nekateri so še za nazaj dolžni. Prosim, da tudi tisto uredite.

18. aprila se preselim v župnišče sv. Antona Caseros 2730. Če je tam zaprto, pozvoni na Labarden 64 Telefon 61-1073. Doma sem navadno celo dopoldne, do 2 h. pop. in od 7 h. zvečer dalje.

Hladnik Janez

KLINIKA ZA VSE BOLEZNI VSE VENERIČNE BOLEZNI SO OZDRAVLJIVE

z novim načinom, s prenovljeno opremo naše klinike, in zdravljenje pod nadzorstvom poznanega zdravnika specialista Dr. A. IZAGUERRE.

Rezultati v mesecu marcu:

- A. T. Blenoragija od enega dne, ozdravljena v 48 urah.
- N. B. Blenoragija trda, brez komplikacij, ozdravljiva v 6 tednih.
- K. L. Blenoragija z bulami, ozdravljiva brez operacije. Bule se izgubijo v 5 dneh.
- N. K. Mehurni katar, ozdravljiv v 10 dneh.
- A. U. Orkitis podvojene, ozdravljive v 12 dneh.
- B. N. Kronična prostatitis, ozdravljiva v 5 tednih.
- J. G. Odvodnica mehurja, prostatitis, kronični katar mehurja, zdravljenje na različnih klinikah in bolnišnicah po tri leta, se je pri nas ozdravilo v 4 mesecih.

Zdravimo venerične bolezni z vsemi pripomočki, ki so poznani in bili odkriti zadnje čase v Evropi in Ameriki.

GOSPE sprejemamo v posebnih konsultacijah, ki ima poseben vhod, Dra. Matilde Krasting, diplomirana v Parizu in Buenos Airesu.

ZDRAVNIŠKA TAJNOST ZAJAMČENA:

Naš zavod je obiskovan od mnogih bolnikov s starimi boleznimi, nervoznost, itd. in je zelo lahko — vsaka bolezen ima eno — držati zdravniško tajnost.

Imamo zdravnike specializirane za vse bolezni.

Zarki X. Laboratorji. Zdravniška elektrika. Za bolnike iz dežele imamo posebne rezervirane sobe, za ženske in za moške, s posteljami od nega pesa naprej na dan.

Dajamo nasvete po pošti v notranost dežele. Zdravniški pregled od kakoršnekoli bolezni \$ 3.00. Dp. prto: od 9—12 in od 15—21. Ob praznikih in nedeljah od 9 do 12 ure.

GOVORIMO SLOVENSKI

SUIPACHA 28

Pozor Rojaki

Otvorila sva krasno urejen
RESTAVRANT IN REKREO
s krogliščem in kegljiščem
Calle MONTENEGRO 1586

Ples vsako nedeljo
Za obilen obisk se priporočata

TURKOVICH in ŠTEMBERGER

Restaurant "OSORIO"

Edino slovensko zbirališče

Lepi prostori, pripravno za svadbe
Vsako nedeljo ples.

CENE ZMERNE — Prenočišče po 70 cent.

Se priporoča lastnik

FMIU ZIVEC

OSORIO 5085

PATERNAL

IZKUŠENA BABICA

FILOMENA BENEŠ DE BILIK,
diplomirana na univerzi v Pragi in v
Buenos Airesu. Zdravi vse ženske bolezni.
Sprejema tudi noseče
v popolno oskrbo
Ordinira od 9 ure zjutraj do 20 ure zvečer
LIMA 1217, I. nadstr.
U. T. 23 Buen Orden 3389 — Bs. Aires

RESTAVRANT - BAR

nudi vse ugodnosti našim rojakom
Slovenski orkester "Valenko"
Za obilen obisk se priporoča

Štefan Celec

M. ESTEVEZ 499, AVELLANEDA

HOTEL in RESTAVRANT "PACIFICO"

Calle CHARCAS 767 — BUENOS AIRES
U. T. 44 (Juncal) 5406.

Domača kuhinja: štruklji in kranjske
klobase. Slovensko služabništvo.

Lastnik: Anton Bojanović

Dekliška Greda

Balkanska žena

V pretežni večini, bilo v Evropi ali Ameriki, je zmagala ženska modernizacija. Ako pa bi hoteli stvar natančneje pregledati in pretresti, bi ugotovili, da ta modernizacija, kakor tudi nobena druga, ni prinesla zaželjene sreče in blagostanja z ozirom na preprosti ali izgledni življenjski balkanske žene, o kateri tu predvsem govorim.

Ko človek prispe iz naše divne Slovenije v nazadnjške balkanske kraje, kakor jih mi imenujemo, zadobi nekak čuden skoroda mučen utis, ali ko se po par dneh nekoliko razgleda, zadobi čisto drugačen osliko. O splošnem razvoju makedonskega ljudstva, krajih in običajih bom morda enkrat pozneje spregovoril, za sedaj bom opisal samo to, kar spada v okvir tega članka.

Naša severno evropska modernizacija je za balkansko ženo zavita v tajnost. Niti se ne trudi za o spoznati. Menda nekako slutiti, da bi ji ne prinesla sreče, da bi ji bolj gotovo uničila še tisto trohico zadovoljstva, ki ga v svoji skromnosti nemoteno vživa.

Ker živi v Makedoniji, na našem Balkanu, dve vrste ljudi, da je med njimi še več manjših skupin, k so si v veliki kontradikciji, je treba gledati dve sliki hkratu.

Pretežna večina je pravoslavni. Mohamedanske veroizpovedi po številu zavzemajo drugo mesto, ali turki, ki so se pred sto leti naselili v te kraje in so s svojim polumesecem tresli ves Balkan. Le ti zadnji so se naselili v skupinah in so si povsod postavili svoje "džamije" cerkve.

V vsaki mohamedanski hiši se nahaja ženski harem, kjer je žena gospodar in kamor ne sme stopiti moška noga. V njem žena živi vse svoje življenje, ki ne pozna veselja, ne zabave in ne sme v moško družbo, četudi so gostje njene hiše, ne sme na sejme, sploh v nobeno človeško družbo, nobeden moških jo ne sme videti o obraz, zato ga ima vedno zastrtega s črno tančico. Ko dopolni deklica 12 let jo brž vtaknejo v harem in od tedaj malokdaj vidi božje solnce. Za očeta je prava sreča, če ima več lepih hčera, ker ko jih proda, priteče v njegov žep lep izkupiček. Dekleta prodajajo le v zla-

tih turških lirah, lira je 250 dinarjev, ki o turčin zelo obožuje. Samo toliko denarja ima v papirju, kolikor ga rabi za vsakdanje potrebnosti, vsega drugega ima zamenjenega v zlatih lirah shranjenega v nogavici ki jo vtakne v "čup", vrč iz ilovice, ter vse skupaj zakoplje v zemljo.

Še predno je deklica godna za ženitev, se oglasi kak kupec, očetov prijatelj, ki ima sina, ter zbarantata za hčer. Svota, ki je navadno od 30 do 120 lir je takoj izplačana očetu in je zaročena sklenjena brez, da bi se mlada "zaročenca" videla ali poznala. Ko deček doraste in je goden za ženitev se vrši poroka. In še le po poroki vidi ženin nevesto v obraz, ko jo je pripeljal v svoj harem.

Ako bi deček, ki je na ta način zaročen, umrl, bi imel nasledno pravico do bratove kupljene neveste njegov mlajši brat. Če pa umrje nevesta, tedaj oče kupec izgubi denar, češ, Alah hoče tako.

Bilo je 27 leta ko sem se spoznal z nekim orožnikom, ki je služil na neki postaji blizu sv. Nikola v Makedoniji in mi je pripovedoval takole:

"Doma sem iz neke vasi blizu Kumanova. Ko me je oče oženil sem imel 14 let, a nevesta pa 24. Sedaj imam 28 let in so mi umrle že tri

FEODORA

— Potegnil naju je, — vzklikne Foulton, — lopov je vedel, da je ta hiša prehodna, to se pravi, da v eni ulici lahko vstopiš, na drugi strani zopet lahko odideš iz nje.

Tukaj je brez dvoma zopet odšel na ulico.

— Toda kam se je neki obrnil? — vzklikne obupano Delaré, ko je gledal po ulici, ne da bi bil našel o Kitajcu kje kakšno sled.

— Trdno sem prepričan, — reče Foulton, ko je trenutek premišljeval, — da stari Kitajec ni ravno brez vzroka uporabil tega prehoda!

Gotovo je hotel priti v ulico, kjer sva midva sedaj.

Tukaj ima gotovo kakšno zavetišče. Nikar ne obupajte, Delaré, hodiva po ulici sem ter tja!

Mnogokrat je človeku sreča ravno v zadnjem trenutku naklonjena, ko je že mislil, da je vse izgubljeno.

— Ah, jaz že res obupujem, — reče Delaré. — Vendar če pomislite, šest sto tisoč frankov!

In četudi bi moja tvrdba prebolela to vsoto, mar naj bi pustil jaz kitajskega lopova nekaznovanega?

Mar naj bi ti prokleti kitajski možgani triumfirali nad mojo inteligenco?

— Ah, glejte, kaj pa je to le tam? — spregovori hitro Arhibald Foulton in pokaže na neki temni predmet, ki je ležal ob zidu, ki je obdajal dvorišče te hiše.

— Tam je, — odgovori prav tako hitro Delaré, — nekdo brez dvoma izgubil svoj čevelj.

— Res je, tudi ta čevelj je za naju izredne važnosti, — odgovori Foulton zmagoslavno, odhitelje k zidu in pobral majhni predmet. — Ta ostudni predmet, ki ga držim v svoji roki, prijatelj, je pod gotovimi okolnostmi vreden šest sto tisoč frankov, kajti poglejte sem, to je kitajska sandala in stavlil bi glavo, da je še pred nekaterimi trenutki varovala majhno nogo poštnega kitajca.

32. POGlavJE.

Prijazni gospod z kučmo

— Zares, ta sandala je Kitajčeva, — spregovori Delaré veselo, približal se je in sandalo iz bližine natančno premotril.

— Toda, dragi Foulton, kaj sklepate iz tega?

— Mislim, da je logični sklep popolnoma enostaven, — odvrne Anglež.

— Pri kakšni priliki bi bil izgubil Yen-ho sandalo? Medtem ko je hodil po ulici gotovo ne, prej bi se bilo to zgodilo, ko je skušal splezati na zid in skočiti, preko njega.

Toda poglejte tudi sem, Delaré, — odvrne veselo Foulton in pokaže z roko na zid, — vendar je včasih dobro, da si ljudje le malo umivajo roke!

Poglejte, prijatelj, na zidu je izvrsten odtisek Kitajčeve roke, — sem se je prijel — tukaj se je podprl — povsod je pustil naravni odtis svoje roke.

— Vi torej mislite, da je odšel v to hišo, katere stene vidiva tukaj?

— Ne da bi to samo mislil, dragi prijatelj, o tem sem trdno prepričan!

— Pojdiva torej v hišo in jo preiščiva!

— To bi bilo najslabše, kar bi mogla v tem slučaju storiti, odgovori novinarski poročevalec.

— Če je Yen-ho poiskal zavetja v tej hiši, tedaj ve, da je prišel k prijatelju. Prijatelj pa ga nama ne bo izdal, ves trud bi nama bil torej zaman.

Če bi odšla v hišo, bi se s tem edino izpostavila nevarnosti, da bi naju tam umorili.

— Mar naj bi tukaj prenehala z zasledovanjem? — vzklikne jezno mladi Francez. — Ne, to ne more biti vaša volja, Foulton, kajti sedaj, ko veva kje je lopov skrit, gre samo za to, da ga poiščeva in zgrabiva!

— Nadejam se, da bova to tudi storila, — odvrne Foulton — pri tem pa ne smeva storiti ničesar nepremišljenega.

Povejte mi, dragi Delaré, ali ste kedaj prisostvovali lovu na lisice?

Pri vas v Franciji je to seveda redkost, toda pri nas v Angliji lov na lisice je zelo priljubljen.

Kadar hočejo namreč uloviti lisico — se lovci kar enostavno postavijo pred jamo in potrpežljivo čakajo tako dolgo, dokler se gospodu lisjaku ne zljubi priti na svetlo.

V to svrhu pa uporabijo tudi majhno sredstvo — jamo mu napolnijo z dimom. Pa tudi, če se to ne zgodi, se lisica vendar odloči k temu, da zapusti votlino.

V trenutku pa, ko se pojavi pred votlino, se ji zakaže v krzno krogle.

— Kaj hočete s tem povedati, prijatelj?

— S tem hočem povedati, da sva tudi midva sedaj na lovu za lisico in da nama bo Yen-ho le težko pobegniti, če bova potrpežljivo čakala nanj.

Splezajva na zid, postaviva se mirno na rob istega in mirno opazujva, kaj se za zidom dogaja.

Stavil bi deset na enega, da ne bo minilo dolgo, ko se bo stari lisjak tam pojavil.

— Tedaj pa? — vpraša Delaré.

— Tedaj bova uporabila svoja samokresa, — brez skrbi sva lahko, doseгла bova cilj.

Sedaj veva, da je to tisti lopov, ki je ogoljufal tvrd-

ko za šest sto tisoč frankov.

Naprej, Delaré, — splezajva na zid, — mislim, da to ne bo ravno pretežko.

Poglejte, tukaj je vdolbina, kamor človek postavi nogo, kar pa je tudi pošteno Yen-ho storil.

Ni treba posebej povdarjati, da sta bila v naslednjem hipu oba prijatelja na zidu, ki je obdajal dvorišče, kamor je pobegnili stari Yen-ho.

Pregnanji Kitajec je izbral to hišo, ker je vedel, da bo tukaj popolnoma varen.

Bilo mu je namreč dobro znano, da je to hiša Armenca Kaluma, trgovca z dekleti.

On pa je že dalje časa z njim trgoval.

Ni mu bilo niti treba povedati, da je pred svojimi preganjalci ušel sem, dobri Yen-ho se je takoj napotil h Kalumu, da pregleda njegovo blago.

Znano nam je, kaj se je tudi zgodilo, da je namreč Kalum odpeljal Kitajca v podzemeljski prostor, kjer so se nahajale ugrabljene deklice, in da je Yen-ho ob tej priliki odkril Feodoro, katere lepota ga je tako očarala, da je ugodil visoki Armenčevi zahtevi in mu takoj izplačal za deklico deset tisoč rubljev.

Medtem ko sta Armence in Yen-ho sklepala v podzemlju o tej ostudni kupčiji, sta Delaré in Foulton sedela na zidu in potrpežljivo čakala, da se bo stari Kitajec pojavil.

Njuna potrpežljivost je bila zares stavljena na težko preizkušnjo, kajti pogajanje med trgovcem Kalumom in stari Kitajcem je precej dolgo trajalo.

Delaré je že dvomil o tem, da sta na pravi poti, da bi Kitajca zopet zasledila.

Arhibald Foulton pa je bil železne narave in česar se je lotil, je tudi izpeljal.

— Le ostaniva, prijatelj, — je dejal Delaréju tiho, — kaj nama je, če izgubiva kakšno uro?

Jaz slutim, da ne sediva zaman tukaj na tej steni, temveč da — — —

— Tiho, zasepeče v tem trenutku Delaré, — zdi se mi, da slišim, kako se nekje odpirajo vrata!

— Tako je, zdi se mi, da so to vrata hleva, — odvrne Foulton. — Bodite popolnoma mirni, Delaré, orožje pa imejte pripravljeno!

Trenutek pozneje sta zagledala Arhibald Foulton in Delaré tri osebe, ki so prišle na dvorišče.

Siva megla je ležala na dvorišču, postave treh ljudi pa so se kljub temu popolnoma jasno održavale v njej.

Delaré je takoj spoznal Kitajca, ki je s pomočjo nekega drugega moškega vodil neko žensko s seboj, ki pa je bila ogrnjena v širok plašč.

— Hladnokrvnost, Delaré, — zasepeče Arhibald Foul-

žene. Tudi starši so mi že davno umrli in precej veliko posestvo je ostalo meni. Radi trikratne ženitve sem prišel tako v dolgove, da se nisem mogel več ženiti, za prvo ženo sem dal 110 lir, za drugo 70 in za tretjo 45. Na zadnje sem moral pustiti posestvo, da ga drugi obdelavajo in uživajo ter se podati v žandarmerijsko službo. Kakor hitro pretečejo tri leta in si bom tako prihranil nekaj denarja, se odpravim takoj domov, da se oženim z dekletom, ki bo stala najmanj 120 lir, bolj grde in stare nočem."

Kje si kultura dvajsetega stoletja, sem tiho vzdihnil. Mnogo sličnih in tudi pestrejših sem slišal in videl.

Mnogo bolj je svobodna žena pravoslavne veroizpovedi. Ni ji treba nositi zakritega obraza in tudi zaduhlega harema ne pozna. Jezdi konje, kar ji je v poseben ponos, pleše in poje s tovarišicami in tovariši v kolu, ki je vsako sredo popoldne kot običajen praznik. Kolo je narodni ples, ki ga plešejo vsi moški in ženske, stari in mladi. V kolu je pravzaprav zapopadeno vse veselje balkanske mladine. Na teh plesih se mladenič in mladenka spoznata ter jima vzklije prva ljubezen, ki je vseskozi poštena in idealna. Matere in očetje se ob strani radjejo nad mladino ter se spominjajo svojih mladih let. Vsaka vas ima svoj določen prostor,

kjer se zbirajo ob takih prilikah. Vsaka vas ima poseben praznik na dan kakega svetnika, ki ga praznujejo že iz pamtiveka. Dekleta se na ta dan na šminkajo, to je da si pobarvajo lase, ki se spremenijo za tisti dan v rujavordeče, kar je pri njih najbolj v modi. Najboljši plesalec ali plesalka se izbereta na ta dan, ki ga vsi nekako zavidajo in blagrujejo obenem. Ako je najboljši plesalec deklet, ji seveda ne manjka mladeničev, ki ji šepetajo na srece sladke besede, ali ji v kolu glasno zapojejo: "... ne iskam da robotiš, mare, u mene če sediš".

Macedonka je dobra gospodinja ter izdeluje s kolovratom in s statvami provrstno domače blago. Ona sploh ne pozna kupljenega blaga ali obleke. Nikdar jo ne boste dobili brez dela. Z veliko natančnostjo goji evetlice ter zna pripraviti razne kuhane barve, kot bi bile narejene v kaki kemični tovarni.

Ženitovanjski običaji so zelo obširni in jih radi pomanjkanja prostora ne morem na tem mestu opisati. Omenim naj le, da veliko, skoroda glavno vlogo igra — devišstvo. Brez devišstva je zakon neveljaven in navadno to imenujejo makedonci "blago rokipe". Ako nevesta ne prinese možu devišstva, se ne pije rakija in to je dovolj poniževalno zanjo. Po prvi zakonski noči, če je bila žena nedolžna, se mladi mož

poda na dom njegove žene kjer ponudi rakijo najprej očetu in potem še ostalim, če ne pa izbije kozarcu dno in vlije v njega očetu pijačo, ki seveda teče na tla, to pa je očetu v največjo sramoto. Skoro v vseh slučajih tak zakon ne drži in se loči.

Razmeroma je teh slučajev zelo malo, ker balkanske žene še ni objel duh "modernizacije" ter je zato v svoji skromnosti in tihi sreči zadovoljna.

Anton Podlogar

POZOR — KROJAČNICA
"LA CONFIANZA"

naznanja, da se je preselila
v nove in večji lokal v
Avda del Campo 1306,
(zraven elektr. železnice)

Obenem sporočam, da sem
dobil nove jesenske in
zimske vzorce.

ANTON KLINC
Avda. DEL CAMPO 1306
Buenos Aires

ton svojemu prijatelju, — pustiva te ljudi, da bodo prišli čisto blizu, potem pa bova Kitajca — — —

Toda Foulton še ni čisto izgovoril svojega stavka, ko je Delaré, ki se ni mogel več premagovati pri pogledu na lopovskega Mongola, divje zavpil:

— Obešenjak, lopov, imam te sedaj in ne boš mi več pobegnil!

Zamolkel krik, ki se je izvil staremu Kitajcu iz prsi, je bil divjemu Delaréju v odgovor, — tedaj pa se je zdelo, da so vse tri osebe začele po dvorišču hitro bežati, vsekakor so nameravale doseči vrata od hleva, da bi se ponovno skrile v svoje zavetišče.

Medtem pa je že odjeknil strel iz Delaréjevega samokresa. Tudi Arhibald Foulton je parkrat ustrelil, — tedaj pa je nekdo kriknil, da je trgalo sree.

Dim od smodnika je napolnil dvorišče in tako zakril očem Delaréja in Foultona vse, kar se je godilo na dvorišču.

Tedaj pa — — —

Vemo že, da je Arhibald Foulton odkril strašno resnico, ko sta z Delaréjem zapustila svoje skrivališče.

Opazila sta, da leži sredi dvorišča neka oseba, ki sta jo najprej smatrala za starega Kitajca.

Komj pa se je Arhibald Foulton sklonil k njej in odgrnil plašč, ki je pokrival obraz, je obupano kriknil:

— Grom in peklo, — Delaré, kaj sva storila? — Ne, ne to ni mogoče, to se ni moglo zgoditi, — in vendar ta obraz, — usmiljeni Bog v nebesih, Delaré saj midva sva usmrtila Feodoro!

Ni mogel razumeti, kaj se je zgodilo in že je začel misliti, da je vmes kakšna čarovnija.

Pa tudi sam Anglež, — čeprav je sicer trezno mislil — vedno je tako hladnokrvno in mirno premišljeval, — si ni mogel sedaj pojasniti, kaj se je zgodilo.

Bilo je in ostalo je jasno, da se je Feodora, ki sta jo v hiši trgoveca Pristova zdravo pustila, naenkrat znašla v luknji, ki je služila staremu Kitajcu za zavetišče.

Kaj je mogla imeti Feodora skupnega s starim Kitajcem in tistim tujem, ki sta jo pripeljala na dvorišče?

Tisoč zagonetnih vprašanj se je porajalo v dušah obeh, toda na nobeno si nista vedela odgovoriti.

Vendar se je Arhibald Foulton s hitrim pogledom prepričal, da je tukaj predvsem potrebna nujna pomoč, če je Feodorino življenje sploh še mogoče rešiti.

— Feodora, — zaječi Arhibald Foulton in jo pogladi z drhtečo roko po krasnih plavilih toda razkuštranih lasih in ji jih odstrani s čela, — ne, ne, nobena podobnost me ne more varati, — ona je — naša Feodora. Ah, prijatelj, midva sva jo morda usmrtila!

— Toda ne, — zašepče Foulton, — še je v njej živ-

ljenja — samo ena krogla jo je zadela in kolikor morem sedaj ugotoviti, jo je ta krogla zadela v prsi, toda ne daleč od srea.

— Tedaj je izgubljena, — odgovori Delaré, ki je vil roke, — midva pa, Foulton, sva postala njena morilec!

Ah, zakaj nama je prišla sploh ta nesrečna misel, da bi zasledovala tega starega Kitajca, kaj pomeni naposled šest sto tisoč frankov napram dragocenemu človeškemu življenju, ki sva ga morda z lovom na razbojnika uničila?

— Ne pritožujte se, Delaré, ne jadikujte, — ga prekine Anglež, ki si je zopet pridobil svojo prejšnjo hladnokrvnost. — Pomagajte mi, da dvigneva Feodoro in jo čimprej odneseva iz te hiše, kajti pri Bogu, nekaj mi pravi, da si tukaj nisva niti varna svojega lastnega življenja!

— Vi mislite, da bi nehali zasledovati tega lopova? — za škriplje Delaré z zobmi.

Ha, sedaj bi tega lopova zadavil s svojimi lastnimi rokami, če bi ga mogel dobiti!

— Naprej ga ne bova lovila, — odvrne Foulton in pritisne žepni robec na Feodorino krvavečo rano, da ne bi morda izkravela, — razen tega pa sem tudi trdno prepričan, da je Yen-ho že zapustil hišo skozi kakšen podzemeljski hodnik, — razen tega pa ste tudi sami dejali da je človeško življenje dragocenejše kakor polmilijona tega Kitajca!

Hitro, primite Feodoro in beživa!

Mladi Francez se je sklonil, s Foultonom sta odnesla Feodoro, katere obraz je bil smrtnobled in ni izdajal več sledov življenja, z dvorišča in skozi odprta majhna vratica na ulico.

— Kam sedaj? — vpraša Delaré. — Domov?

— Mislim, da bi je ne odnesla domov, — odvrne Foulton, — kajti s tem bi ji slabo pomagala, ker se mi zdi, da je takoj potrebna operacija, s katero ji bodo izrezali kroglo.

Najboljše bi bilo, da bi Feodoro odpemila v kakšno bolnico, toda daleč naokoli ne vidim nobene kočije.

— Ah, ko bi imela sedaj tukaj svoj avtomobil, — vzdihne Delaré, — v nekaterih trenutkih bi bila Feodora v bolnici.

Toda ostanite tukaj, Foulton, odhitel bom kar najhitreje v prvo glavno ulico, morda se mi bo le posrečilo, da bom prignal sem kakšnega izvoščaka.

— Hitite, Delaré, — reče Anglež, jaz bom medtem položil Feodoro tam preko v tisto vdolbino na oglu, kjer bo malo zavarovana pred vetrom.

Toda prosim vas, poskrbite, da bi kočija čimprej pripela sem, kajti tukaj gre za dragocenost, ki si je niti predstavljati ne moreva!

Medtem ko je Foulton to govoril, je bil bil njegov prijatelj že daleč, hitel je, kolikor so ga nosile noge v sosedno ulico.

Sicer je bilo v njej mnogo kočij, toda v vsaki je sedelo po nekaj ljudi.

Med velesojmom v Nižnjem Novgorodu je izredno težko dobiti kakšno kočijo, ker so vse zasedene in le redkokdaj se posreči dobiti kakšnega kočijaža samo za visoko svoto da odpelje na željeno mesto.

Delaré je zaklical nekaterim kočijažem.

Ti pa so samo zmajevali z glavami in vsi so mu enako odgovarjali: Naročeno!

— Te se more zgoditi samo v kakšnem ruskem mestu, — vzklikne Delaré ogorčeno, — tam leži ranjena oseba, morda že umira, toda nihče teh obešenjakov noče peljati — ah, tam prihaja trojka, še tam bom poskušal svojo srečo!

Samo za trenutek ustavi, kočijaž!

— Mar ne vidiš, bačuška, — odvrne kočijaž, — da je trojka zasedena, — že vozim nekega gospoda.

In res, v trojki je sedel gospod, oblečen v bogato krzno, v katerega je globoko potisnil svojo glavo, čeprav ni bilo zunaj tako mrzlo, da bi bila potrebna takšna previdnost.

Sedaj pogaeda tudi gospod.

Zdelo se je, da pripada boljšemu razredu. Njegov blede obraz je bil obrastel s črno sivkasto bračo, izpod kučme pa so mu gledali skrbno počesani črni lasje.

Delaré je sklenil, da bo skušal gospodovo sočutje.

Morda se mu bo posrečilo, da mu bo gospod prepustil svojo trojka za kakšne četrt ure. — Bog moj, vendar ne bo kristjan pustil ranjenega in umirajočega brez pomoči?

Hitro stopi Delaré k neznancu, vljudno sname klobuk in reče:

— Oprostite, gospod, toda prepričan sem, da nosite v svojih prsih človeško srce — — —

Človek v kučmi se hitro ozre v Delaréja.

Mlademu Francezu je ostalo popolnoma nezapaženo, kako se je tujec lahno zdrznil, krog ustnice pa se mu je pojavil nenavaden smehljaj.

— Kaj želite od mene, gospod? — ga je vprašal.

— Samo nekaj trenutkov odtoč, v neki stranski ulici leži težko ranjena neka dama.

Potrebno bi bilo, da bi jo čimprej odpemili v bolnico. Vendar ne morem najti kočije, ki bi jo prepeljala in

mi prepustil svojo trojko za deset minut.

Silno hvaležen bi vam bil, s tem pa bi tudi vi, gospod, storili dobro delo usmiljenja.

(Nadajevanje)

DOPISOVANJE

BODIMO DOSLEDNI

Ako človek zahaja med naše tukajšnje izseljence, zve marsikaj, kar bi v drugem slučaju niti sanjati ne mogel. Opravljanje in krivične sodbe o drugih, so na dnevnem redu. Nikomur pa ne pade na um, da bi pogledal sebe in ugotovil v prvi vrsti, če ni mogoče tudi on krivec, ker po mojem mnenju, smo prav vsi več ali manj krivi, de se med nami take stvari dogajajo. Eni mogoče z napačnim delovanjem, drugi pač ker se delovanja niso udeležili in tako preprečili napake. Krivda je torej pri vseh, zato bi morali vsi, raje kot opravljati, misliti kako naj se napake popravijo.

V zadnjem času se prav mnogo sliši zabavljati čez naša prosvetna društva (Prosveta, Lj. Oder, Tabor) ter se jim na vse načine očita, da saj niso nič napravila, če prav štejejo že več let dela. V to se vpleta razne druge krivde, klevete in neopravičena natolcevanja, katerih pa po mojem mnenju ne zaslužijo naši požrtvovalni društveniki. Ne bom tukaj branil nobenega, ker ni moj namen, pač pa bi rad povedal tistim kateri se z tako rečjo ukvarjajo, da ne delajo prav. Najprej bi im svetoval, naj pregledajo pravila omenjenih prosvetnih društev in bodo prav lahko ugotovili, da niso nikoli prekoračila cilja za katerega so bila ustanovljena. Njihov namen je v glavnem, nuditi svojemu članstvu razvedrila in izobrazbe in od tega se niso nikdar oddaljila, Lj. Oder ima pa še poseben namen, da pomaga po možnosti političnim žrtvam, kar je tudi v veliki meri storil in kar mora vsak pošten slovenski delavec tudi pohvaliti saj bo mogoče tudi on jutri med tistimi, ki bodo take moči potrebovali.

Ravno tako se ne more očitati Taboru, da ni sledil svojemu cilju. Saj že par let vzdržuje šolski tečaj, kateri mu je brezdvomno v veliko breme. Ako kdo reče, da ni vršil kulturne naloge med izseljenstvom je v zmoti. Naj bi se potrudil nekoliko misliti, pa bi videl koliko truda in denarja stane vsaka stvar.

Kar se Prosvetnega društva tiče, bi bila vsaka beseda odveč. Saj leži pred vami Slovenski Tednik, katerega že čez tri leta vzdržuje. Kaj pa pomeni za izseljence tak list, bo vedel le tisti, ki ima pogled malo čez domač plot in sem

prepričan, da je veliko število rojakov, ki tega ne more ali pa noče verjeti. Kulturno delo katerega je do sedaj vršil in ga bo lahko tudi za naprej vršil S. Tednik, je na dnevnem redu in ga lahko razume vsak, ki se potruji malo misliti.

Zraven tega so omenjena društva priredila mnogo lepih kulturnih prireditev, pri katerih so se naši izseljenci zabavali in iz njih črpali potrebno izobrazbo. Če pa pogledamo še malo naokrog, bomo videli, da niso ta društva le na kulturnem polju veliko doprinesla, ampak jim gre velika zasluga tudi na gospodarskem polju.

Naši rojaki, katerim je bila dana možnost, da so si lahko sezidali lastno hišico in kateri so se v pretežni večini naselili v Villa Devoto, so si pretečeno leto ustanovili Gospodarsko društvo, katero jako lepo napreduje, in kateri so bili prej, če ne vsi, pa vsaj velika večina člani enega ali drugega omenjenih društev. Saj so vendar velikokrat slišali in razpravjali, kako potrebna je med nami gospodarska organizacija, do katere je pa v velikem mestu pri tako raztrešenih slovenceh nemogoče priti. Zato je bil prvi predpogoj večja naselbina, v katero se je preneslo organizatoričnega duha iz prosvetnih društev in katerega bodo ista vedno z vnemo podpirala. Posebno Prosvetno društvo z Sl. Tednikom je do tega veliko pomagalo zavedajoč se, da je dolžnost vsakega poštenjaka gospodarske organizacije podpirati.

S tem pa so tudi prosvetna društva napravila svojo dolžnost in so vredna vse pohvale, ne pa grdih podtikanj in lažljivih obtožb, katere nekateri zlobneži sejejo med naše izseljence. Bodimo pravični sodniki in razsodni govorniki ter postavimo vsako stvar na svoje mesto in odločimo se za tisto kar nam najbolj ugaja ter spoštujemo mnenje drugih, ker tudi oni so prej premislili kot naredili. Medsebojno spoštovanje pa bo rodilo večje prijateljstvo in lepši napredek, ker vsak se bo udeleževal tam kjer je najbolj sposoben in potreben.

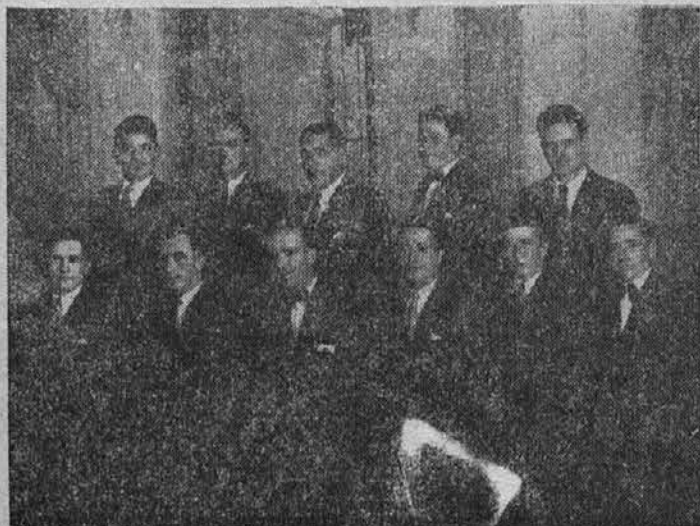
Ondrej Škrbec

V dar dobite

na vsakih 6 slik, ki stanejo od 3—6 \$,
lepo sliko v harvah
Odpri tudi ob nedeljah.
Atelje MARKO RADALJ

F. Quiroga 1275 in 1407 DOCK SUD

Fotografija "LA MODERNA"

NOVOPOROČENI! Najboljši in najtrajnejši spomin je lepa in dobro izdelana povečana slika, ki vam jo napravi fotografija "LA MODERNA". Posebne cene z velikim popustom z ozirom na številno slovensko klientelo.

Poštne slike od \$ 5.— dalje ducat. Obiščete nas lahko vsak

Edina in najbolj poznana fotografija v slovenski koloniji.

dan od osmih zvečer, tudi ob sobotah. — Ne pozabiti:

Fotograf. "LA MODERNA"

S. Saslavsky

Av. SAN MARTIN 2579

Telefon: 59-0522 Bs. Aires

Fenix:

Kaj je slabo in kaj je dobro?

Kako kvaren vpliv ima slabo čtivo na ljudi, ki jim primanjkuje pravega pojmovanja za razločevati slabo od dobrega?

Preje kot preidem k vprašanju moramo pravzaprav dobro vedeti, kaj je dandanes na svetu podučno in kaj je pohujšljivo. Kaj je slabo in kaj je dobro.

Za sodobnega človeka, ki je zavil v predsodke vseh vrst je dobro in podučno vse, kar se dandanes uči po šolah, cerkvah in društvah; vse kar se dandanes piše in čita, samo da ne gre iz okvira današnjega družabnega reda. Slabo, pohujšljivo je vse, kar je naravnega in resničnega. Pohujšljivo je govoriti proti cerkveni politiki, nemoralno je govoriti o spolnih vprašanjih, o svobodni ljubezni, o slabih straneh današnje družine in zakona, ščuvanje je govoriti proti kapitalizmu in njihovim ustanovam.

Obratno pa je za človeka, posebno intelektualca, ki ga ne vežejo, ne vera in ne interesi, in kdor ni duševni lenuh, da včasih malo poštudira, preko mej današnjega družabnega reda, zakaj in čemu je človek na svetu?, pride do logičnega zaključka, da je v vsakem oziru dandanes smatrano slabo za dobro in obratno, podučljivo je pohujšljivo, z eno besedo, narobe svet. Ščuvanje je govoriti in pisati proti gospodarskemu redu, četudi je krivičen, kar 90% ljudi na svojih hrbitih občuti. Pohujšljivo in nedostojno je kritizirati današnjo moralo, četudi je protinaravna ter prostituirana.

Današnji človek, ki mu interesi ne branijo biti revolucionaren je kot izgubljen v življenju, ker je zgrešil svoj resničen smoter, in kako bi ga ne bi, če pa je ves svet preplavljen z literaturo opolzkih romanov, velikih tiskarn ki bruhajo dnevno laži, in če že ni današnja literatura in časopisje direktno pohujšljivo, je pa zmotno ter zavaja človeštvo od pravega cilja, da je pripravno za razne verske in patrijotske utopije.

Po mojem mnenju, ljudje, ki se smatrajo za silo verne, so večji malikovalci, kot so bili naši pradedje, ki so se klanjali drevesom, solncu in studencem.

Samega sebe iščejo onstran zvezd, pri tem pa pozabljajo, da živijo tu na zemlji in so kot taki izvrstno klajo topovom in izkoriščevalcem.

Zakaj bi ne iskali svojo popolnost v nas samih in v našem resničnem življenju. Iščimo največje srčne in umske kulture, ki naj bo v skladu z večnimi zakoni narave, pa bomo zaživeli spet tisti izgubljeni raj, ki ga človeštvo dandanes po pravici objokuje.

INSTITUDO - DENTAL - POPULAR

2261 — AV. SAN MARTIN — 2261

Pregled brezplačno

Izdiranje zob brez bolečin \$ 2.—
Nov način in različne vrste stavljanja zob

PRIMORSKE VESTI

Kako pojejo naši otroci

To pesmico je poslala svojemu očetu neka mala šolarka iz Kobariškega okraja, ki nazorno prikazuje kako se morajo tudi naši otroci, ki so sami sužnji, ogrevati za zasužnjevanje abesincev.

Giacchetta nera

Si no d'all alto piano guarda al mare
moretta che sei schiava tra le schiave,
e vedrai come un sogno tante navi
un tricolor che sventola per te.

Giacchetta nera, bella Abesinia,
aspetta, espera che l'ora soi vicina,
quando saremo vicini a te
noi ti daremo un l'altro legge un l'altro Re.

La legge nostra e chiavi tu d'amore,
ma e liberta di vitta e di pensiero
vendi queremo noi camicie nere,
gli eroi caduti liberamo a te.

Giacchetta nera piccola Abesina,
ti portereo a Roma liberate,
dal sole nostro tu sarai bacciata,
sarai camicia nera per te.

Giacchetta nera sarai romana
e per bandiera tricolora avrai quell Italiana
ma marceremo in sieme a te
e griteremo via il Duce viva il Re.

V slovenščini bi se glasilo približno takole:
Jopica črna

Z visoke ravnine gledaš na morje črnka, ki si zužnja med sužnji in kakor v sanjah vidiš mnoge ladje in zastavo, ki prinaša svobodo ti.

Jopica črna, lepa Abesinija, počakaj, upaj, saj zdaj sem že blizu, kadar smo pri tebi, mi ti damo druge zakone in drugega kralja.

Naš zakon in ključni tvoje ljubezni, pa svoboda življenja in misli, daj, hočemo mi črne srajce, junaki padli osvobodimo te.

Jopica črna, mala abesinka, ti prinašamo iz Rima svobodo, od našega solnca boš poljubljena, naj bo črna srajca tudi za te.

Jopica črna ti boš rimska in za zastavo boš imela italijansko, pa bomo hodili skupaj s teboj in upili, živijo "duce" živijo kralj.

KONFINACIJA DIJAKA SLAVKA VIČIČA

Ilirska Bistrica, februarja. — K aretaciji dijaka Slavka Vičiča iz Ilirske Bistrice, sporočamo še nekaj podbornosti, ki smo o njih doznali:

Po aretaciji je obsedel teden dni v Bistriškem zaporu, nakar je bil odpeljan na Reko, kjer je bil obsojen in konfiniran za dobro petih let. Mladenič je bil namreč radi "pregoreče ljubeznivosti" do črnih srajc pod policijskim nadzorom radi čega je moral biti po 9 uri zvečer doma. Toda zanašajoč se preveč na prizanesljivost policijskega komisarja Zecchinija se Vičič bogove kako bal prekriti te ure. Tako je prišel dan, ko so orožniki obiskali njegov dom, a fanta niso našli doma. Po noči so se zopet našli orožniki na njegovem domu, vzeli ga iz postelje in odvedli v zapor. Radi tega bi bil fant morda kaznovan par dni zapora in

izpuščen, da se ni par dni preje dogodil slučaj, čigar posledice so postale usodne in vrgle senco podlosti na tukajšnje višje glave. Pri predvojaških vajah, v katerim mora vsa naša mladina vsake sobote, so naši fantje zapeli nekaj slovenskih narodnih pesmi. Seveda to ni prijalo gospodu Lapocenturiju, dobro poznanem Zadelu, imenovanem tudi Zadu in Grofčič, kateri je imel ta dan komando čez naše fante. Zavedajoč se, da bi v slučaju, da ne bi pokazal dovolj energije in patriotizma, bila v nevarnosti njegova služba na davkariji, kamor je prišel na milost fašja, ter bi se moral vrniti nazaj k svojim šilom in kopitom. Uporabil je to priliko in napravil službeni rapot, da so peli Slovenci narodne pesmi, t. j. protiitalijanske, Vičiča pa obdolžil, da je fante ščuval in agitiral za slovensko besedo proti Lahom. Po vrlo kratkem zaslišanju na sodnji v Bistrici so fanta odpeljali na Reko, kjer ga je posebna komisija (fant je namreč mladoleten) sodila. Pri tem so pomagale še informacije naših bistriških avtoritet, da se je Vičičevo stanje še poslabšalo. N. Nordio, predstojnik fašistične mladine v Bistriški občini, je dal konfinacijski komisiji sledeče spričevalo o Vičiču: Mladenič je protiven v svojih dolžnostih do režima, nevaren slovenski agitator i protiitalijanskih idej. Posledica tega je bila pet letna konfinacija.

Ta novica se je bliskovito raznesla po vsej Notranjski dolini. Ko je prišla na uho tudi Zadelu, se je ta takole izrazil: Dobro, izvrstno, to bo služilo za zgled. Vse take ljudi bi morali podušiti.

Ta izraz glavne občinske avtoritete pokazuje jasno sliko sovraštva napram našemu življu. Saj ne bi prišlo do tega, da ne bi bili petolizni janičari, ki so nam napravili že mnoga hudega, da z hinavsko dvoreznostjo pritakajo ognja temu sovraštvu. Vsi ti pomagajo da se polnijo zapori z našo mladino i našim narodom, da se mladeniči konfinirajo, itd. Vsi ti pomagajo da ispodrivajo naše ljudi od dela, da se rušijo družine, kakor da ne bi bilo dosti gorja davkov, dolgov in pomanjkanja. Pravda, civilizacija in svoboda kje si v dvadesetem stoletju!

V Trstu so 22 januarja aretirali čez 20 oseb med njimi tudi gospodarja slovenske trgovine Avgustina Gregorič, ki je bil zelo priljubljen med domačin ljudstvom, ker je marsikomu pomagal iz zadrege in stiske.

Po dva mesečnem zaslišanju in pretepanju so Gregoriča obsodili na 4 leta konfinacije, za usodo drugih se pa še ne ve. Gregorič je doma iz Pasje vasi (Villa di Cani) ter je njegova družina stalno nadlegovana od oblasti, eden brat je pred leti zbežal v Francijo, drugi pa se nahaja tu v Argentini.

Mladinsko zborovanje za mir v Bruxelesu

V akademski palači v Bruxelesu se je zadnje dni februarja in prve dni marca vršila mednarodna mladinska zborovanja za mir. Zbranih je bilo 316 delegatov, ki so zastopali 25 narodov in 12 milionov mladine, ki so organizirani v nad 300 organizacijami in zvezah.

Ob tej priliki je mednarodna mladina izdala brošuro, ki so bili na prvi strani naši bazoviški mučeniki:

"Slovenski Tednik"

Calle Gral Cesar Diaz 1657, U. T. 59-3667
Buenos Aires

—oOo—

INFORMACIJSKI URAD

V vseh zadevah: bodisi, da nameravate katerega svojih vpoklicati iz domovine pa ne veste kam bi se obrnili, da bi kolikor mogoče malo zapravili na času in na denarju, ali nameravate sami odpotovati v domovino, ter v kakršnokoli drugi zadevi, obrnite se do nas po nasvet, ki vam bo gotovo koristilo

POSREDOVALNICA ZA SLUŽBE

Ko iščete službo, zlasti dekleta, vprašajte najprej pri nas. In če kdo ve za kako službo sporočite to takoj na naš urad. Pomagajmo si medsebojno!

NAŠI ZASTOPNIKI

Za Cordobo: Franc Kurinčič, Calle Pinzón 441, Pueblo San Martin.

Za Rosario: Anton Brišar, Calle Ricardone 51.

Za Montevideo: Društvo Ivan Cankar, zastopa Štefan Žalec, Calle Pampas 2045.

Vsi goriomenjeni so polnomočni zastopniki Slovenskega tednika pri katerih lahko poravnate naročnino ali se obrnete do njih za kako drugo pojasnilo tičočee se lista.

Na dalje lahko poravnate naročnino pri **Franc Laknarju** na Banco Germánico, pri **Škrbcu Andrej** na Banki Holandés in pri **Emilio Živec**, restavrant Osorio na Pater-nalu.

Poleg naših mučenikov je bilo v francščini napisano takole:

DANS LA VENETIE JULIENNE

Les jeunes Slovénes et Croates luttent pour l'indépendance de leur peuple. Leurs luttes sont réprimées de la façon la plus bestiale. Le 6 septembre 1930, quatre jeunes Bidovec, Marussio, Milos et Valencia étalent fusillés a Trieste.

Bacac Vittorio, Lavadac Viekoslav, Lavadac Dusan et Gortan Zivko étalent condamnés a 30 ans de réclusion.

Auparavant, un autre jeune, Vladimir Gortan, était fusillé a Pola parce par le fascisme pour faire croire que le Peuple suit le "duce".

Vsled pomanjkanja prostora ne moremo priobčiti besedila zborovanja v celoti temveč pri našamo samo izvleček glavnih misli.

Obsoja se napad italijanskega režima na abesinski narod. Sankcije je treba preokreniti tako da se nudi moralno in materjalno pomoč napa-dencem. Sankcije bi moral voditi ves narod in ne samo vlade in je treba preprečiti vsako izra-bljanje v militaristične svrhe. Obsoja se japon-ski imperjalizem. Odloči se, da se pošlje resolu-cijo Društvu narodov. Poziva se mladino vsega sveta da se praktično bavi o teh vprašanjih v svoji domovini.

Za nas Slovence pa ima ta konferenca še poseben pomen, ker se je pokazala, da mednarodna mladina dobro ve za naše žrtve in da jih je ponovo prikazala vsemu svetu.

Utrinki iz nase nove domovine

Piše Prostoslav Savinjski

Dasi je daktiloskopija moderna veda, ki nam jo je ustvaril naš rojak Vučetič, pohaja pozna- nje ročnih znamenj iz pradavnine. Že v sve- tem pismu stare zaveze najdemo besede, polo- žene v usta Eliú-ju, ko poveljuje božjo preu- darnost: ("Qui in manu omnium hominum sig- nat, ut noverint singuli opera sua", kar pomeni po naše: "On — Bog — ki je označil roko sleher- nega človeka, da vsi spoznajo njegovo delo. (Job, poglavje XXXVII odl. 7).

Japonski zgodovinar Kumagasu Minakata za- trjuje, da je na Japonskem in Kitajskem prstni odtisk bil v navadi že pred mnogimi stoletji, kjer so bili kaznjenci primorani pritisniti svoj palec v glino, ki so jo potem dali v peč. To je bil nekakšen register kaznjencev.

V britaničnem muzeju v Londonu obstojajo glinasti izdelki iz babilonskih časov, ki prika- zujejo prstne odtiske na raznih glinah, izvr- šenih že pred 3000 leti.

Grški filozof Aristotel, potem starodobna pi- satelja Rufius Eflsus ter Julius Pollus so že pi- sali o črtah na roki in orientalni pisatelji sre- dnjega veka so podpisovali svoja dela z od- tiskom palca.

**

V brzo drvečem dvajsetem stoletju, ko ena iznajdba izpodbija drugo je kaj lahko mogoče da bo Vučetičev sistem danes ali jutri zastar- el. Vseverni Ameriki so namreč nedavno izu- mili takozvano **optoskopijo**. Izumitelja sta newyorški kriminolog Dr. Simon Carlston ter Dr. Goldstein, očni zdravnik na newyorški bol- nišnici "Sinai". Izumila sta poseben fotogra- fični aparat, ki fotografira punčico človeškega

očesa in nje okolico. Punčica je obdana od cele trume sicer nevidnih žil, ki jih ta aparat brez- čutno in z največjo natančnostjo vjame na ploščo. Baje so svojstva teh očesno punčico ob- dajajočih žil in arterij popolnoma ista kot pri linijah prstov: da so popolnoma različne pri sleherni osebi, da so nespremenljive od šestega meseca nosečnosti pa do smrti ter da so ab- solutno trajne.

Morda bo ta novi sistem sčasoma izpodnesel stol Vučetičevemu sistemu, kajti vspešno z vedo napredujejo tudi odporni sistemi zločin- cev, morda bi se pa sčasoma potom kirurgije le dosego da bi se s kakšno operacijo dale spremeniti linije na prstih medtem ko je pri punčici očesa to popolnoma izključeno: zloči- nec naj bo še tako zavzet, da spremeni svojo identiteto, očesa se ne bo dotaknil, ker bi s tem moral žrtvovati svoj vid!

Rojaki pa, ki kedaj pridete v LaPlato, obi-

šcite Vučetičev muzej na tamošnji univerzi, vstop je vsakemu ukažejnemu obiskovalcu prost; ravnatelj in tajnik pa eden drugega nadkrilujeta v ljubeznivosti, da vstrežeta ra- dovednemu posestniku.

K o n e c.

Dr. Carlos A. Urquijo

Otroške bolezni. — Zdravnik od zavoda sirot in španske bolnice
Ultravioletni žarki
Sprejema od 15 ure do 17.30
Juramento 4874. B. Aires. U. T. 51-3604

ZOBOZDRAVNICA

Dra. Samoilović de Falicov in FELIKS FALICOV

Sprejemata od 10 do 12 in od 15—20 ure
DONATO ALVAREZ 2181
U. T. 59 - 1723
Trelles 2534

Dr. J. HAHN

ŽENSKÉ BOLEZNI — MATERNICA — JAJČNIK — PREZGODNJA ALI ZAKASNJENA PERIODA — BELI TOK — NOTRANJE BOLEZNI ŽELO- DEC IN DROBOVJE — GONOREJA, MEHUR, OBISTI
ULTRAVIOLETNI ŽARKI

Klici na dom: U. T. 47 Cuyo 7601 —

Tucumán 2729, esq. Pueyrredón

SPREJEMA OD 3—8 ZVEER — NIZKE CENE — PLAČEVANJE NA OBROKE.

Ako hočete biti zdravljeni od vestnega in odgovornega zdravnika

zatecite se k

Dr. A. GODEL

Specijalisti za sigurno in hitro zdravljenje — Blenoragije · Kapavca
AKUTNE, KRONIČNE BOLEZNI IN NJIH KOMPLIKACIJE, ZDRAVIJENJE
PO FRANCOSKIH IN NEMŠKIH NAČINIH

Krvne in kožne bolezni

ZA SLOVENCE PRVI PREGLED BREZPLAČNO

Ženske bolezni, bolezni maternice, jajčnika, prostate in neredno perilo. — Specija- listi za pljučne, srčne, živčne in reumatične bolezni

ŽARKI X — DIATERMIA — ANALIZE

GOVORI SE SLOVENSKO

Sprejema se od 9. do 12 in od 15 do 21.

CALLE CANGALLO 1542

Veliki zavod **"RAMOS MEJIA"**

+ VENEREAS

operacije in bolečin.

ZDRAVNIKI SPECIJALISTI

ANALIZE urina brezplačno. Analize krvi.

Popolno moderno zdravljenje.

SIFILIS v vseh oblikah. Popolno zdrav-

ljenje na podlagi krvne analize (914)

KOŽA: Kronični izpahi, mozoljčki. Izpa-

danje las. Ultravioletni žarki.

ZLATO ŽILO: zdravimo brez operacije

in bolečin.

SPOLNA ŠIBKOST: Hitra regeneracija

po prof. Cicarelliju.

ŽIVČNE BOLEZNI: Nevračenja, izguba

spomina in šibkost.

REVMATIZEM: kila, naduha, gota. Šib-

kost srca zdravimo po modernem nem-

škem načinu.

PLJUČA: Kašelj, šibka pljuča.

ŽELODEC: upadel, raširjeni, kisline, tež-

ka prebava, bruhanje, rane.

ČREVA: colitis, razširjenje, kronična za-

peka.

GRLO, NOS, USEŠA, vnetje, polipi: brez

ŽENSKÉ BOLEZNI: maternica, jajčni-

ka, neredno čiščenje.

Naš zavod s svojimi modernimi naprava-

mi in z izvrstnimi SPECIJALISTI je

edini te vrste v Argentini. — Lečenje

zajamčeno. — Ugodno tedensko in me-

sečno plačevanje.

Pregled brezplačno

Plaza Once Rivadavia 3070

Od 9—21 ob nedeljah od 8—12

RIVADAVIA 3070 PLAZA ONCE

INSTITUTO MEDICO
INTERNACIONAL

BRASIL 923

BLÉNORAGIA in njene posledice

SIFILIS — Kri, živčne bolezni, Srce, Pljuča in Notranje bolezni na splošno

Najstarejši zavod katerega vodi njegov lastnik

DR. D. S T I G O L

Sprejema od 9 do 12 in od 15 do 21

Izdajajo: Slovenska prosvetna društva v Argentini.

Za pisanje odgovarja: Uredniški odbor.

Urejuje: Jan Kacin

NAŠA MLADINA POD ITALIJO

(Nadaljevanje)

Italijanska srednja šola, zlasti sedanja fašistična srednja šola im predvsem namen, da ustvarja novega Italijana. V njej je sama beseda o "veliki in slavni Italiji". Ne smemo se tedaj čuditi, ako se opaža vpliv take šolske vzgoje na naš srednješolski naraščaj in da naši dijaki že podlegajo času italijanske kulture, slično, kakor so svoječasno dijaki na Kranjskem in Štajerskem bili zajeti od veličine nemške kulture. Za naše srednješolce in visokošolce pod Italijo pa je stališče neprimerno težje, ker jim je dejansko vzeta vsaka možnost, da bi se seznanili s kulturnim življenjem svojega lastnega naroda. V šoli ne slišijo niti besede o tem, če jo pa slišijo, je sama beseda zasmehovanja. Zunanaj šole pa se ne smejo zbirati v lastnih dijaških in akademskih društvih. Tudi v splošnih slovenskih in hrvatskih prosvetnih društvih se ne morejo udeleževati, kajti vse to je zatrla fašistična Italija. Fašisti so s sodelovanjem ali vsaj s pristankom oblasti vpepelili, razdejali

ali zasegli vse društvene domove in nasilno razpustili vsa prosvetna, pevška, telovadna in športna društva. Slovenske in hrvatske knjige, ki so tvorile bogastvo naših knjižnic, so kakor v srednjem veku sežigali na javnih trgih. Slovenska in hrvatska predavanja so prepovedana in naša beseda je morala izginiti celo z gledaliških odrov. Utihniti je morala tudi slovenska pesem in celo javna slovenska molitev. Skromna je duševna hrana, ki jo lahko nudijo inteligentnemu naraščaju razne naše knjižne družbe, katerih delo velja širšim narodnim plastem in ki se morajo stalno boriti s cenzuro in oblastmi. Iz naše države pa ne sme preko meje skoro nobena slovenska knjiga. V prvih letih po vojni so smeli naši dijaki iz Julijske Krajine na slovenske, hrvatske srednje šole v Jugoslaviji, sedaj jim je to zabranjeno, kajti tudi onemu pičlemu številu dijakov, ki se jim posreči iti preko meje, je onemogočen povratek v domači kraj. Le malokateremu dijaku je dano, da sme prebiti vsaj velike počitnice med svojimi brati v svobodni Jugoslaviji in da se tu v njihovi sredi seznanji z lepoto našega jezika in z lepoto naše kulture.

REJEC ANTON I ZLOMOV OBDOJEN PRED GORIŠKIM SODIŠČEM

na dve leti zapora in 20.000 lir denarne kazni

Gorica. — V znani in obširni črnovrški aferi ki se je 29 januarja t. l. zaključila v Rimu pred posebnim sodiščem, kot je naš list v svoji zadnji številki že poročal, je bi Itakoj ob začetku preiskave aretiran tudi Anton Reje, 25 let star doma iz Lomov pri Črnem vrhu in nečak težko obsojenega Pivka. Vendar pa, ker mu oblasti niso mogle prav ničesar dokazati, je bil spuščen takoj po zaslišanju. V torek 3. t. m. pa je bil pred goriškim sodiščem, češ, da je iz političnih razlogov zbežal čez mejo obsojen v kontumaciji na dve leti zapora in 20.000 lir denarne kazni.

**

Ivan Žele iz Matenje Vasi je bil obsojen na 6 mesecev zapora in 7.500 lir radi tihotapstva konj in zoperstavljanja javnim organom.

**

Goriško sodišče je obsodilo na 150 lir pogojno 50.letno Ivano Nanut, češ, da je ovirala sina prihajati k predvojaškim vajam.

ZAGIETNA SMRT ŠTEFANA BOŽIČA osumljenega vloma v šolo na Gozdu

Gorica. — Iz Cola poročajo, da so našli v neki grapi Križne gore truplo mlajšega moškega. Po ugotovitvi so dognali, da je mrlič istoveten z 27 letnim Štefanom Božičem iz Gozda pri Colu, ki je že pred časom izginil brez vsakega sledu. Bil je skupno z očetom in bratoma ter nekaterimi drugimi vaščani osumljen vloma v šolo na Gozdu, kot smo to že poročali v prejšnji številki našega lista. V zvezi s tem so se razširile po okolici najrazličnejše vesti, vendar pa zagonetka o smrti nesrečnega mladeniča še ni pojasnjena.

Splošno velja dejstvo, da je sedanja doraščajoča generacija ki pohaja italijansko srednjo šolo, prepojena z italijansko kulturo in z italijansko miselnostjo in da postaja v nacionalnem pogledu čimdalje bolj amorfn, če ni že utonila v talijanskem morju, se mora zahvaliti sama sebi. Vsa uporna sila, ki jo še ohranjuje našemu narodu, izhaja iz nje same, kajti nobene zunanje sile ni, ki bi jim pomagala v tem trdem in trajnem boju.

Prehodno je naša beseda našla še zatočišče v malih in velikih semeniščih. Toda po lateranskem sporazumu, ki je zaključil spor med Vatikanom in italijansko državo, je bil naš jezik izgnan iz Alojzijevišča v Gorici, ki so ga postavili slovenski verniki in k je bil namenjen bodočim slovenskim duhovnikom. Že prej je moral naš jezik iz malega semenišča na Reki in v Kopru. Gojencem teh zavodov je prepovedano celo moliti in med seboj pogovarjati se v maternem jeziku. Nič boljše niso razmere v centralnem semenišču v Gorici, kjer se vzgaja duhovniški naraščaj za vso Julijsko Krajino, ki je po ogromni večini jugoslovanska. V zadnjih časih je bil v teh zavodih vsaj pouk slovensčine in hrvaščine v zelo skrčeni obliki milostno zopet dopuščen.

Načrt šolske politike v Julijski Krajini pa ne gre samo za tem, da napravi iz naše mladine Italijane, temveč, da jih vzgoji v prave janičarje, v italijanske fašiste.

Ob prestopu iz otroškega vrtea v osnovno šolo se morajo slovenski otroci vpisati med "sinove volkulje" (figli della lupa), z osmim letom pa dečki med "Balille", a deklice med "male Italijanke". Kot taki se udeležujejo raznih fašističnih manifestacij, nastopajo ob ne-

šetih narodnih praznikih in se vežbajo v rabi orožja, celo med šolskim poukom stoji pred njimi učitelj v uniformi miličnika.

S trinajstim letom postane iz "Balille" fašistični "predstajnik" (avangardist), iz "male Italijanke" pa "mlada Italijanka".

Fantje morajo poleg tega posecati razne tečaje, kjer se pod krinko dopolnilne izobrazbe nadaljuje sistematično raznarodovanje. Ves prosti čas, — ki mu preostaja po težkem delu na polju, ali v delavnici, mora naš mladenič, v kolikor ni zadržan pri fašistični avangardi, prebiti v takozvanih "fašističnih delopustnih organizacijah" (Dopolavoro), kjer se samo slavi "veličina fašistične Italije" in kjer se mladina moralno in materijalno pogublja.

Namen vsega tega je jasen in fašistične oblasti ga tudi ne prikrivajo. Po naukih fašizma je država vse in njej se morajo pokoravati v vsakem pogledu vsi državljani. V skladu s tem priznava Italija samo eno narodnost, samo eno kulturo in samo en jezik, namreč italijanski. Fašistična Italija smatra celo za svojo dolžnost, da poitalijanči vse drugorodne skupine na svojem ozemlju. Radi tega je za njo vsak, ki se upira temu nasilnemu raznarodovanju, zločinec, ki mora biti kaznovan. Radi tega je moralo na stotine naših zavednih fantov in mož romati za leta in leta v najgroznejše ječe Italije, radi tega mora tudi toliko zavednih fantov in mož životartiti daleč od doma in od svojcev na odljudnih otokih Južne Italije, radi tega so morali tisoči in tisoči naših bratov preko meje in radi tega so morali žrtvovati svoje mlado življenje Vladimir Gortan, Ferdo Bidovec, Fran Marušič, Zvonimir Miloš in Vekoslav Valenčič.

Kot člani teh fašističnih organizacij pa uživajo najrazličnejše ugodnosti. Učenci gredo brezplačno na letovanje v hribe, k morju. Člani delopustnih organizacij imajo znižano vstopnino v gledališča in kinematografe, ter znižano voznino po železnicah.

(Konec prih.)

Krojačnica

MOZETIČ

Čenjenim rojakom sporočam, da sem dobil ZIMSKE vzorce za obleke in površnike. Delo prvovrstno, cene zmerne, blago trpežno. Se priporoča

Sebastjan Mozetič

5019 - OSORIO - 5025
(PATERNAL)

BUENOS AIRES

